

<i>Sygn. akt</i>	<i>III AUa 421/14</i>
------------------	-----------------------

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **5 listopada 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Alicja Podczaska
	Sędziowie:	SSA Marta Pańczyk-Kujawska SSA Ewa Madera (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **22 października 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. O.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **1 kwietnia 2014 r.** sygn. akt **IV U 2680/13**

o d d a l a apelację.

Sygn. akt III AUa 421/14

UZASADNIENIE

Decyzją z 18 października 2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z powołaniem się na przepisy ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013,1440) odmówił wnioskodawcy J. O. prawa do emerytury podnosząc, iż nie spełnia on

przesłanek wymaganych do uzyskania tego uprawnienia, bowiem nie wykazał 15 letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych.

W odwołaniu od powyższej decyzji J. O. wniósł o jej zmianę i przyznanie uprawnień do dochodzonego świadczenia zarzucając, iż posiada wymagany okres pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca wywodził, iż od 5 listopada 1974r. do 31 grudnia 2012r. był zatrudniony w (...) Biurze Geodezji i (...) w R. na stanowiskach młodszego asystenta geodety, asystenta geodety, geodety i starszego geodety. Swoją pracę świadczył w terenie w systemie akordowym, wskazał rodzaje wykonywanych prac tj. przy scalaniu gruntów, uwłaszczeniu gospodarstw, wymianie gruntów, przy pomiarach sytuacyjno - wysokościowych. Wykonywana przez niego praca była, zdaniem wnioskodawcy, zaliczana do zatrudnienia w warunkach szczególnych w myśl Rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zmianami) oraz wydanego na jego podstawie Zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 24) - dział I poz. 4 pkt 13.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany Zakład wniósł o oddalenie odwołania powołując tę samą argumentację, która stanowiła podstawą wydania zaskarżonej decyzji.

Po rozpoznaniu sprawy Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z 1 kwietnia 2014r. odwołanie oddalił.

Sąd I instancji ustalił, iż wnioskodawca urodzony (...), nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 26 lat, 5 miesięcy i 24 dni. Od 20 czerwca 1972r. został zatrudniony w Wojewódzkim Biurze Geodezji i (...)

w R. (obecnie (...) Biuro Geodezji i (...) w R.) na stanowisku stażysty. Po odbyciu zasadniczej służby wojskowej powrócił do macierzystego zakładu podejmując pracę od 5 listopada 1974r. jako asystent geodety. Do obowiązków wnioskodawcy należało wykonywanie robót geodezyjno – urządzeniowych. W trakcie zatrudnienia awansował na stanowisko starszego asystenta geodety, a następnie geodety urzędzeń terenów rolnych i starszego geodety. Niezależnie od nazwy zajmowanego stanowiska praktycznie wykonywał te same czynności tj. prace geodezyjne dla potrzeb wymiany i scalaniach gruntów, ewidencji gruntów, dla celów melioracji i kanalizacji, celów podatkowych, dokonywał pomiarów gruntów, oznaczał granice. W trakcie tych prac dokonywał uzgodnień z właścicielami gruntów, sporządzał mapy. Prace wykonywane były w terenie, na obszarze danej wsi, czy obrębu, w których pracodawca wynajmował pomieszczenia na biura i mieszkania dla geodetów. Prace trwały przez cały rok, przy złych warunkach pogodowych wykonywano prace biurowe, co zajmowało około 20-25% czasu pracy. Prace biurowe obejmowały między innymi sporządzanie dokumentacji, kreślenie map. Czas pracy w terenie nie był kontrolowany, geodeci pracowali na akord. Sąd Okręgowy ustalił ponadto, iż pracodawca wnioskodawcy od około 2011r. zaprzestał wydawania geodetom świadectw wykonywania pracy w warunkach szczególnych po zakwestionowaniu tej praktyki przez organ rentowy, którego stanowisko podzielił sąd rozstrzygając jeden ze sporów. Przedstawiony stan faktyczny Sąd I instancji ustalił na podstawie wiarygodnych – w ocenie sądu – dokumentów zalegających w aktach organu rentowego, jak również wiarygodnych, konsekwentnych zeznań wnioskodawcy oraz zeznań świadków S. D., Z. K., J. S., K. W. i T. W..

W oparciu o powyższe Sąd Okręgowy uznał stanowisko pozwanego Zakładu zawarte w zaskarżonej decyzji, a sprowadzające się do stwierdzenia, iż J. O. nie spełnia warunków do uzyskania prawa do emerytury, bowiem nie legitymuje się on wymaganym 15 letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych, za prawidłowe. Zdaniem Sądu czynności jakie wykonywał wnioskodawca pracując jako geodeta, nie mieszczą się w zakresie prac jakie zostały ujęte w treści wykazu stanowiącego załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zmianami) określającego prace w warunkach szczególnych. Powołany akt normatywny w dziale X dotyczącym rolnictwa tj. resortu pod który podlegał pracodawca wnioskodawcy, nie wymienia pracy geodety jako pracy w warunkach szczególnych. Ustawodawca określa natomiast prace wiertnicze, geofizyczne, hydrogeologiczne i

geodezyjne przy poszukiwaniu surowców i wody w dziale I obejmującym prace w górnictwie pod poz. 4, jednak takich prac, konkluduje Sąd pierwszej instancji, wnioskodawca nie wykonywał.

W podstawie prawnej rozstrzygnięcia powołano art. 32 i 184 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS oraz § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43) i Zarządzenie nr 16 Ministra Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 24) - dział I poz. 4 pkt 13 oraz art. 447¹ § 1 kpc.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją wnioskodawca J. O..

Zarzucając naruszenie prawa materialnego przez błędną jego wykładnię, a to:

- art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS w związku z § 1 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43) i przyjęcie, że wnioskodawca nie ma prawa do emerytury, gdyż nie wykonywał pracy w warunkach szczególnych,

- § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43) i przyjęcie, że stanowisko określone w dziale IV poz. 4 pkt 13 Zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zostało określone z przekroczeniem zakresu delegacji wskazanym w wyżej wymienionym rozporządzeniu,

- naruszenie przepisów postępowania tj. art. 233 kpc poprzez przekroczenie swobodnej oceny dowodów, poprzez przyjęcie, że praca wnioskodawcy na stanowisku geodety w rolnictwie zatrudnionego w terenie nie była stałą i wykonywaną w pełnym wymiarze czasu pracy.

W oparciu o powyższe wnioskodawca wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie emerytury oraz zasądzenie kosztów postępowania, ewentualnie o:

- uchylenie kwestionowanego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu z zaliczeniem kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów w sprawie.

Wnioskodawca podniósł, iż poz. 4 pkt 13 działu I Wykazu stanowisk pracy zawartego w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej Nr 2, poz. 4) wymienia stanowisko geodety w rolnictwie zatrudnionego w terenie i w tym wypadku nie doszło do przekroczenia delegacji określonej w wyżej wymienionym rozporządzeniu z 7 lutego 1983r. Nie ma bowiem żadnej różnicy pomiędzy pracą geodety przy poszukiwaniu surowców i wody, a pracą geodety na usługi rolnictwa. Decydujące znaczenie w przedmiotowej sprawie powinny mieć narażające na szkodliwe dla zdrowia warunki pracy, nie zaś udział gospodarki, której był podporządkowany pracodawca. Zarządzenia resortowe, którym przypisuje się charakter informacyjny, techniczno – porządkujący, uściślający mogą być pomocne przy dokonywaniu wykładni oraz kwalifikacji stanowisk pracy określonych w załączniku do rozporządzenia i tak też należy rozumieć odwołanie się do zarządzenia resortowego w rozpoznawanej sprawie. W konsekwencji – zdaniem apelującego – należy przyjąć, że praca wnioskodawcy była pracą w warunkach szczególnych odpowiadającą pracy wymienionej w wykazie A dziale I poz.4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. Niezależnie od powyższego wnioskodawca wskazała na treść prawomocnych wyroków Sądu Okręgowego w Rzeszowie oraz Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie w sprawach dotyczących geodetów, którym w postępowaniu sądowym przyznano

prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Tym samym - w ocenie wnioskodawcy – uzasadnione są zarzuty i wnioski apelacji.

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Apelacja J. O. jest nieuzasadniona, bowiem w ocenie Sądu Apelacyjnego w składzie orzekającym w niniejszej sprawie, wyrok Sądu Okręgowego w R. z 1 kwietnia 2014r. jest wyrokiem trafnym i zgodnym z prawem.

Na wstępie niniejszych rozważań należy zauważyć, iż przedmiotem postępowania jest kwestia uprawnień J. O. do emerytury w obniżonym wieku z tytułu powoływania się wnioskodawcy na spełnienie przesłanek wymienionych w art. 184 i 32 ustawy z 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Podane normy umożliwiają skuteczne ubieganie się o emeryturę po wykazaniu stażu emerytalnego (tj. okresów składkowych i nieskładkowych) w wymiarze 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, po wykazaniu posiadania do dnia wejścia w życie ustawy tj. 1 stycznia 1999 roku, co najmniej piętnastu lat pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego lub złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym za pośrednictwem ZUS na dochody budżetu państwa.

Niekwestionowanym w rozpoznawanej sprawie pozostawało, że J. O. posiada wymagany ogólny staż emerytalny, ukończył 60 lat życia oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Jedyną kwestią sporną jest to, czy wnioskodawca legitymuje się co najmniej piętnastoletnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, przypadającym przed dniem wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy zakwestionował bowiem możliwość uwzględnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach, okresu pracy wnioskodawcy od 5 listopada 1974r. do 31 grudnia 1998r. w (...) Biurze Geodezji i (...) w R. na stanowiskach młodszego asystenta geodety, asystenta geodety, geodety i starszego geodety. Odwołujący nie przedłożył na powyższą okoliczność świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Sąd pierwszej instancji po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, na podstawie dokumentów zalegających w aktach organu rentowego, jak również zeznań wnioskodawcy oraz zeznań wskazanych świadków, które to dowody uznał za wiarygodne, ustalił, iż w spornym okresie, niezależnie od nazwy zajmowanego stanowiska J. O. wykonywał te same czynności tj. prace geodezyjne dla potrzeb wymiany i scalaniach gruntów, ewidencji gruntów, dla celów melioracji i kanalizacji, celów podatkowych. W trakcie tych prac dokonywał uzgodnień z właścicielami gruntów, sporządzał mapy oraz pozostałą dokumentację. Prace wykonywane były w terenie, na obszarze danej wsi, czy obrębu.

Ustalenia powyższe Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w pełni podziela – znajdują one bowiem potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, którego sędziowska ocena, wbrew sformułowanym w apelacji zarzutom, nie budzi wątpliwości. W uzupełnieniu ustaleń Sądu Okręgowego należy wskazać na zeznania świadka T. C., z których wynika, że wnioskodawca większość prac geodezyjnych wykonywał dla potrzeb rolnictwa, w okresach zimowych bardzo rzadko pracując w terenie (e-protokół, k – 30, 00:09:18). Prawidłowo zatem w tych okolicznościach Sąd pierwszej instancji przyjął, że wnioskodawca nie spełnia warunków do uzyskania prawa do emerytury, bowiem nie legitymuje się on wymaganym 15 letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych. Zdaniem Sądu czynności jakie wykonywał wnioskodawca pracując jako geodeta, nie mieszczą się w zakresie prac jakie zostały ujęte w treści wykazu stanowiącego załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zmianami) określającego prace w warunkach szczególnych. Powołany akt normatywny w dziale X dotyczącym rolnictwa tj. resortu pod który podporządkowany był pracodawca wnioskodawcy nie wymienia pracy geodety, jako pracy w warunkach szczególnych. Ustawodawca określa natomiast prace wiertnicze,

geofizyczne, hydrogeologiczne i geodezyjne przy poszukiwaniu surowców i wody w dziale I obejmującym prace w górnictwie pod poz. 4, takich zaś prac wnioskodawca nie wykonywał. Sąd Okręgowy słusznie powołuje ugruntowane już stanowisko Sądu Najwyższego, które podziela również Sąd Apelacyjny w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, iż analiza przepisów rozporządzenia z 7 lutego 1983r. wskazuje, że praca w szczególnych warunkach to wyłącznie praca wykonywana w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do powołanego wyżej rozporządzenia. Uwzględnieniu zatem podlega jedynie ta praca, która jest wymieniona w wykazie. Decydujące znaczenie w analizie charakteru pracy wnioskodawcy z punktu widzenia uprawnień emerytalnych, ma więc możliwość jej zakwalifikowania pod jedną z pozycji wspomnianego załącznika do rozporządzenia. Tylko praca w szczególnych warunkach na stanowiskach wymienionych w powołanym rozporządzeniu, wykonywana stale i w pełnym wymiarze uzasadnia skorzystanie z uprawnienia do wcześniejszej emerytury.

Poz. 4 działu I części B Wykazu stanowisk pracy zawartego w załączniku nr 1 do Zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dziennik Urzędowy Ministerstwa Rolnictwa Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej Nr 2, poz. 4) wymienia stanowisko geodety w rolnictwie zatrudnionego w terenie przy wykonywaniu prac wiertniczych, geofizycznych i geodezyjnych, przy poszukiwaniu surowców i wody w branży górniczej. Natomiast treść samego zapisu części B kwalifikuje do pracy w szczególnych warunkach stanowiska pracy występujące w zakładach rolnictwa równoważne pracom wykonywanym w szczególnych warunkach w dziale I (górnictwo). Geodeci zatrudnieni w resorcie rolnictwa w przeciwieństwie do geodetów zatrudnionych w górnictwie, nie zajmowali się poszukiwaniem surowców. Jedynie praca geodety w rolnictwie zatrudnionego w terenie przy wykonywaniu prac wiertniczych, geofizycznych i geodezyjnych przy poszukiwaniu surowców i wody stanowi pracę w szczególnych warunkach. Przypomnienia wymaga, iż odesłanie do przepisów dotychczasowych w kwestii wykazów obejmujących świadczenie pracy w szczególnych warunkach, zawarte w art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, nie obejmuje przepisów kompetencyjnych § 1 ust. 2 -3 rozporządzenia. Dotyczy to zatem rodzaju pracy określonego w § 4 -15 rozporządzenia, zgodnie z przypisaniem jej do działu przemysłu umieszczonego w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia, a wobec tego, wbrew twierdzeniom apelującego, brak jest możliwości sięgania do regulacji obowiązującej w innym resorcie. W judykaturze przyjmuje się, że wykaz A do powołanego rozporządzenia ma charakter stanowiskowo- branżowy. Przyporządkowanie danego rodzaju pracy do określonej branży ma istotne znaczenie dla jej kwalifikacji, jako pracy w szczególnych warunkach. Konieczny jest bezpośredni związek wykonywanej pracy z procesami technologicznymi właściwymi dla danego działu gospodarki. Nie można zatem dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały przypisane w tym akcie prawnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z 19 maja 2011r., III UK 174/10, niepublikowany, z 6 lutego 2014r. I UK 314/13). Niewątpliwie pracodawca wnioskodawcy nie należy do gałęzi przemysłu, o którym stanowi dział I wykazu A. Tylko w sytuacji gdy stopień szkodliwości danego rodzaju pracy nie wykazuje żadnych różnic w zależności od branży, w której jest wykonywana, to nie można zanegować świadczenia jej w warunkach szczególnych tylko dlatego, że w załączniku do rozporządzenia została przyporządkowana do innego działu przemysłu (por. wyrok Sądu Najwyższego

z 6 lutego 2014r. I UK 314/13). Wnioskodawca nie wykazał jednak powyższego, co skutkowało nieuwzględnieniem jego żądania. W tym stanie rzeczy powoływanie się przez apelującego na inne sprawy, zakończone pozytywnymi dla odwołujących się rozstrzygnięciami jest nieuzasadnione.

Powyższe determinuje podzielenie w postępowaniu odwoławczym dokonanej przez Sąd I instancji oceny prawnej sprawy, o niespełnieniu przez J. O. wszystkich przewidzianych w art. 184 w związku z art. 32 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z FUS przesłanek nabycia prawa do dochodzonego świadczenia emerytalnego. Wobec powyższego apelację wnioskodawcy – jako pozbawioną podstaw faktycznych i prawnych - oddalono na podstawie art. 385 kpc.